

Sika (*Cervus nippon*)

Synonyma: jelen sika, sika východní

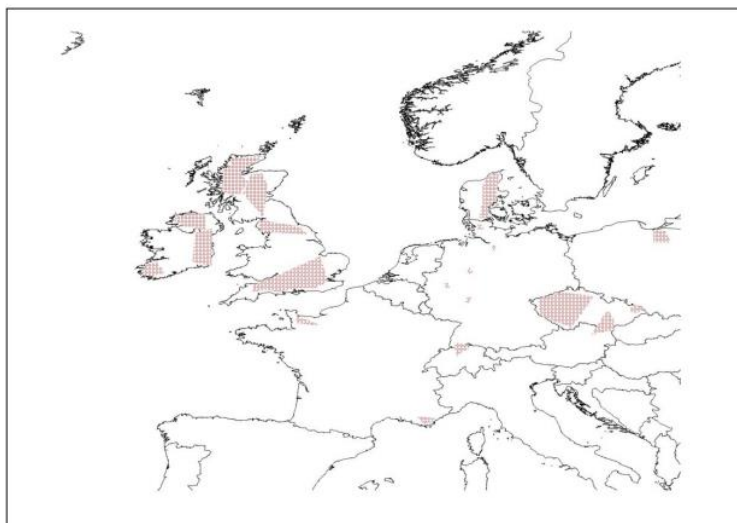
Anglické jméno: sika, sika deer

Čeleď: Cervidae

Obr 1: Sika - letní srst. Foto: Pavel Jaška

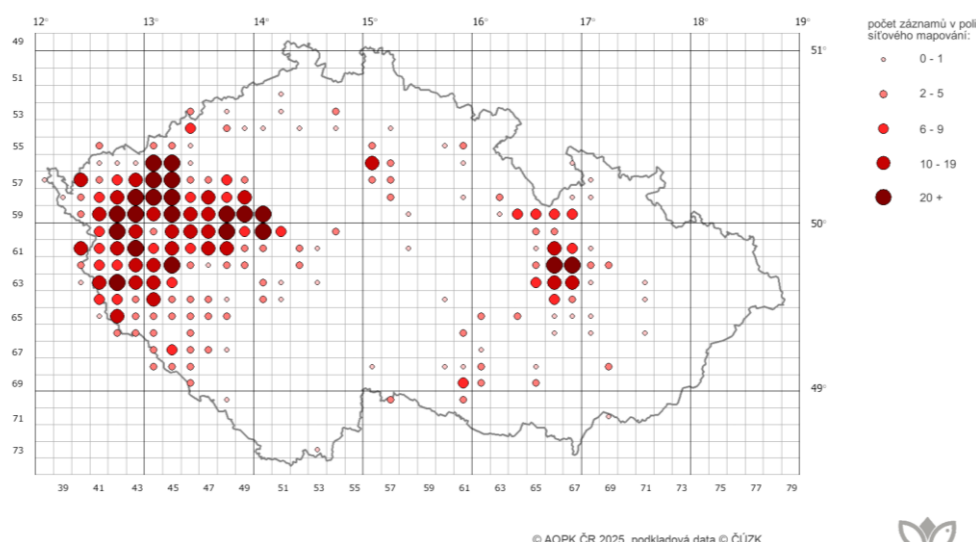
Původ: Původním areálem výskytu je Japonsko, Tchaj-wan a přilehlé pevninské oblasti východní Asie (Čína a východní část Ruska).

Obr 2: Rozšíření siky v Evropě. Zdroj: Risk assessment of Sika deer *Cervus nippon* in the Netherlands

Sekundární rozšíření: V Evropě se trvale vyskytuje v Rakousku, České republice, Dánsku, Francii, Německu, Irsku, Polsku a ve Spojeném království.

Rozšíření v ČR: První chovy vznikly na přelomu 19. a 20. století v oborách na Plzeňsku a ve středních Čechách. Poprvé byl vysazen roku 1891 v oboře Kluk u Poděbrad. Postupně vznikaly další chovy. Dovezeni byli jedinci z Japonska, Číny, Koreje, Ruska i ze západní Evropy. K vzniku volně žijících populací došlo v důsledku zániku či zrušení některých obor v první polovině 20. století. Dnes je největší populace siky v západních Čechách, odkud zasahuje přes Plzeňskou pahorkatinu do Křivoklátské vrchoviny a pravděpodobně i do oblasti Brd. Menší izolované populace se dále vyskytují v Ralské pahorkatině, v Zábřežské vrchovině na Moravě a rovněž v Jevišovické pahorkatině. Z těchto oblastí pronikají jedinci i větší stáda do širšího okolí. V jiných částech republiky se sika objevuje jen zřídka. Ojedinelá pozorování z těchto oblastí se nejspíše týkají jedinců, kteří unikli z obor, kde je tento druh chován.

Obr 3: Výskyt siky v České republice. Zdroj: NDOP

Cesty zavlečení: Sika byl do Evropy přivezen na konci 19. a na počátku 20. století pro svou oblibu jako lovná zvěř. Nejčastěji se tak stalo prostřednictvím dovozů do zvěřinců, obor a loveckých parků, odkud pak zvířata unikla nebo byla cíleně vypuštěna. Další způsob šíření představovaly také introdukce přímo do volné přírody, které organizovaly aklimatizační společnosti a lovecké kluby.

Popis: Sika je středně velký zástupce jelenovitých, samci mají hmotnost až 60 kg, samice jsou výrazně menší. Srst má barvu od světle žlutohnědé až po téměř černou. Letní srst je kaštanově hnědá, v podélných řadách jsou bílé skvrny, které má sika na rozdíl od jiných druhů jelenů celý život. Zimní srst je zbarvená do tmavě šeda a skvrny jsou málo výrazné nebo chybí. Typickým znakem jsou bílá zrcátka, která bývají shora ohraničena černým pruhem a dále tmavý pruh táhnoucí se po hřbetě. Mláďata jsou skvrnitá. Samci nesou relativně krátké parohy se 2-5 výsadami.

Sika je velmi nenáročný a přizpůsobivý druh. Preferuje listnaté a rozvolněné lesy, ale i otevřenější krajinu s loukami, pastvinami a poli. V našich podmínkách obývá nejčastěji střední polohy. Jeho potrava je pestrá, zahrnuje travu, byliny, listy, plody i houby, díky čemuž dokáže přežít i v prostředí s chudou vegetací. V období říje, která probíhá ve druhé polovině října až do začátku listopadu, samci soupeří o samice a vydávají nápadné hlasové projevy, které připomínají spíše pískání než klasické troubení, které známe od jelena evropského.

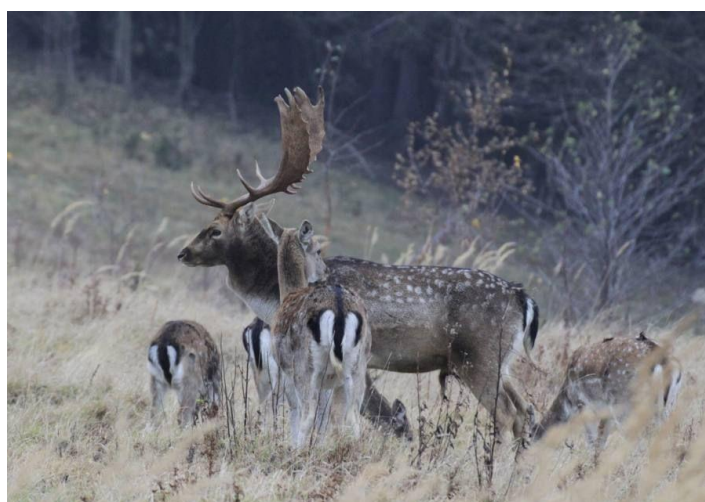
Obr 4: Sika – zimní srst a nápadně světlá zrcátka. Foto: Jan Cukor.

Možnosti záměny: Sika může být zaměněn s daňkem evropským nebo s jelenem evropským (syn. jelen lesní). Od daňka se liší především tvarem těla – daňek má kratší nohy, širší trup a nápadně lopatovité paroží. Zatímco sika má paroží jednoduché a bez lopat. Ocas daňka je delší než u siky, tmavý pruh na něm je mnohem výraznější, obřítek je nažloutlý a černě lemovaný. Zatímco sika má kratší ocas a černý pruh, pokud je přítomen, je málo výrazný. Obřítek siky je bělavý bez výrazného tmavého ohraničení. Bílé skvrny v letní srsti daňka nemusí být vždy uspořádány do podélných pruhů jako u siky, někdy se mohou shlukovat a vytvořit bílou linii. Skvrny ale samy o sobě nejsou při rozlišování těchto dvou druhů vždy spolehlivé. Nejspolehlivějším rozlišovacím znakem je obřítek a ocas.

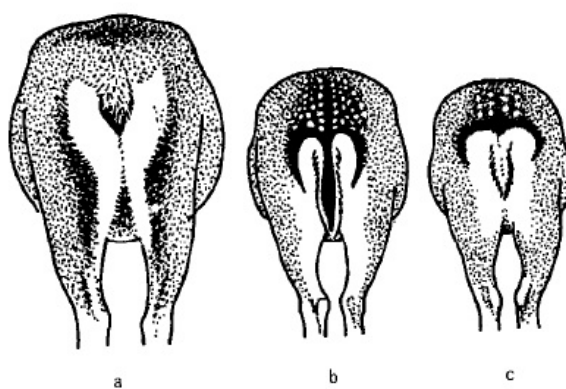
Ve srovnání s jelenem evropským je sika menší a štíhlejší, má delší ocas s černým pruhem a nápadně světlý obřítek. Jelen je naopak větší (váha až 250 kg), letní zbarvení je červenohnědé bez skvrn, zimní srst je spíše rezavohnědá až šedá. Obřítek je nažloutlý, ocas krátký a jednobarevný. Sika je v létě kaštanově hnědý se skvrnami a s tmavým pruhem na zádi. V zimě je spíše šedohnědý, oproti našemu jelenovi je tedy mnohem tmavší. Jelen evropský má parohy mohutnější a více rozvětvené, sika naopak jednodušeji tvarované, obvykle pouze se 4 výsadami. Mláďata jelena jsou skvrnitá jen v prvních měsících života, sika si skvrnitou srst ponechává u letní srsti i v dospělosti. Jelen obývá spíše vyšší polohy a liší se i dřívějším obdobím říje (polovina září až konec října).

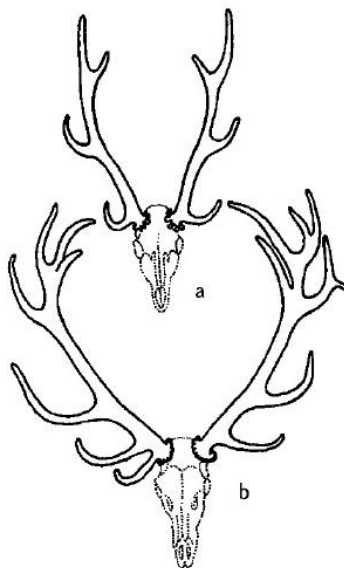
Obr 5: Jelen evropský. Foto: Václav Bystřický.

Obr. 6: Daněk evropský. Foto: Josef Kučera.

*Obr. 7: Zbarvení ocasu a obřitku u jelenovitých: a – jelen evropský, b – daněk evropský, c – sika.
Zdroj: Anděra et al., 2005.*

Obr. 8: Paroží: a – sika, b – jelen evropský. Zdroj: Anděra et al., 2005.

Riziko: Riziko spočívá především v ničení vegetace, kterou poškozují intenzivním ohryzem a loupáním kůry, což vede k narušení přirozené obnovy lesních porostů. V zemědělství ničí úrodu spásáním plodin a pošlapáváním zemědělských pozemků. V České republice jsou doposud škody způsobované sikou málo prozkoumány. Dostupné údaje se týkají především jeho vlivu na mladé porosty jehličnanů. U těchto porostů jsou dopady ohryzu a loupání kůry hodnoceny jako závažnější než u jelena evropského, protože sika poškozují již mladší porosty. Míra poškození navíc přímo souvisí s hustotou jeho populace. Závažným problémem je také křížení s původním jelenem evropským, čímž ohrožuje genetickou čistotu a stabilitu místních populací. Kříženci mají znaky obou druhů, což komplikuje jejich spolehlivé určení a navíc jsou dále plodní. V Evropě se sika rychle šíří a vytváří početné populace, jejichž regulace je obtížná. Riziko představuje i pro dopravu, neboť častěji dochází k dopravním nehodám se zvěří.

Likvidace: Nejvíce využívaným a účinným nástrojem regulace je lov (odstřel).

Zdroje:

- Anděra M. 1999. České názvy živočichů II. Savci (Mammalia), Národní muzeum, (zoologické odd.), Praha, 147 pp.
- Anděra M., Horáček I. 2005. Poznáváme naše savce, 2. doplněné vydání, Sobotales, Praha
- Cukor, J., Lotocký, M. 2025. Rizika související s šířením jelena sika, ekologické a ekonomické dopady. Svět myslivosti 26: 28 - 30.
- Lammertsma D. R., Groot Bruinderink G. W. T. A., Griffioen, A. J. 2012. *Risk assessment of Sika deer Cervus nippon in the Netherlands*. (Alterra-report; No. 2295). Alterra. <https://edepot.wur.nl/214139>.
- Saggiomo L. 2021. Sika deer as an alien species: Perception in scientific literature and ecological traits of non-native populations. Doctoral theses, Dissertations. Praha: Czech University of Life Sciences Prague. Dostupné z: https://theses.cz/id/zl9j8/zaverecna_prace.pdf
- IUCN 2025. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2025-1. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/species/41788/22155877>

Citace: Čolobentíčová L., Görner T. 2025. Sika (*Cervus nippon*), informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijnihho-seznamu>